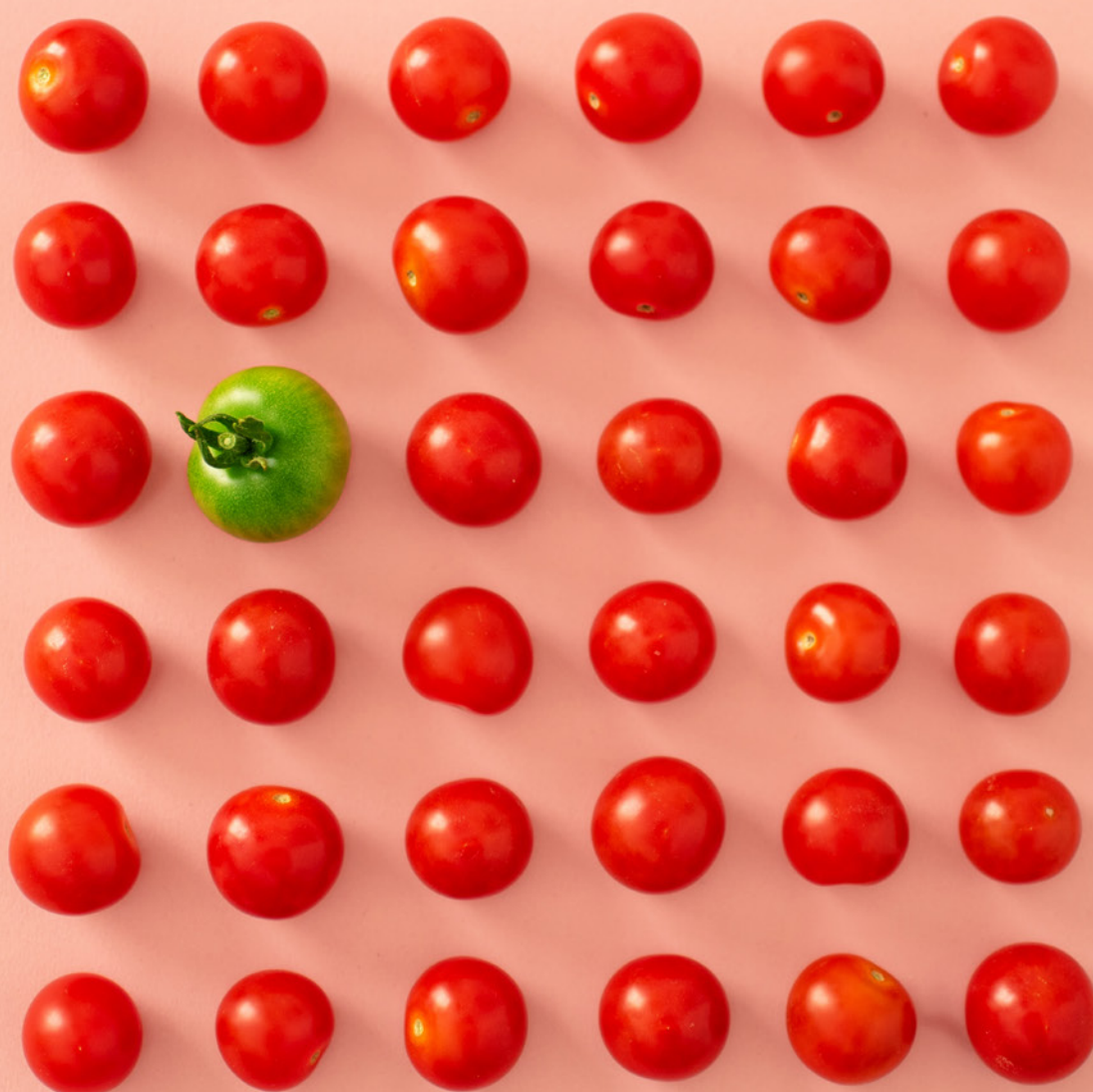

Hoge Raad voor Normalisatie

Jaarverslag 2019

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Regis Massant

Voorzitter a.i. van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

229-20

Inhoud

Woord vooraf	4
1. Samenstelling van de Hoge Raad voor Normalisatie	6
2. Overzicht van de vergaderingen.....	7
Bijlage: de Hoge Raad voor Normalisatie in het WER.....	9

Woord vooraf

2019 bevestigde opnieuw dat de veranderingen in de maatschappij, de normalisatiewereld en het gebruik van normen steeds sneller gaan. Hierbij is het de opdracht van de Hoge Raad om pertinent te zijn en op eigen initiatief of op verzoek van de minister adviezen te verschaffen over alle kwesties die betrekking hebben op het beleid en de ontwikkeling van de nationale en internationale normalisatie.

Van 2006 tot 2018 heeft de Hoge Raad zestien adviezen uitgebracht. De adviezen hadden betrekking op zeer gedifferentieerde onderwerpen, zoals onder andere

- de vertaling van de normen naar het Nederlands (in 2006),
- de Normen-Antennes en de versterking van hun actie (respectievelijk in 2007 en in 2010),
- het Belgische normalisatiebeleid (in 2008),
- het onderwijs en de normalisatie (in 2009),
- het normalisatiepakket van de Europese Commissie (in 2011),
- de toegang van de academische middens, de kmo's en de maatschappelijke actoren tot de normalisatiewerkzaamheden en de normen (in 2012),
- de ontwikkeling van de nodige expertise voor het uitwerken van normen (in 2014) en
- het uitvoeren van een studie over de impact en de bijdragen van de prenormalisatie (in 2017).

Bovenstaande adviezen vormden de aanzet voor belangrijke stappen in de normalisatie.

Normalisatie wint aan strategisch belang in veel domeinen. De Hoge Raad boog zich dan ook over de rol van normalisatie in het onderwijs in de huidige Belgische context en verwelkomde Johan Haelterman, hoofd van het NBN, om de ontwikkelingen rond die materie verder toe te lichten. Het NBN werkt aan de ontwikkeling van een *businessmodel* om de behoeften van zowel de studenten als de academici in kaart te brengen. De Hoge Raad verwelkomde eveneens een consultant van IDEA Consult die de resultaten van de audit voorstelde die werd uitgevoerd via het advies 14 in 2017 om de impact en de input van prenormatieve studies te analyseren. Hoewel globaal genomen de resultaten positief zijn en de impact van prenormatieve studies voor een wetenschappelijke en technische basis voor de ontwikkeling van relevante normen aanzienlijk is, zijn ook enkele aandachtspunten geformuleerd. De FOD Economie stelde op basis van de aanbevelingen enkele aangepaste actiepunten voor aan de Hoge Raad. Ook de rol van het middenveld is uitvoerig aan bod gekomen tijdens de vergadering. De Hoge Raad streeft er immers naar om de communicatie met de maatschappelijke actoren te verbeteren en op die manier de concrete actiepunten en mogelijke kansen bespreekbaar te maken.

De ontwikkelingen van de normalisatie op Europees en internationaal niveau zijn eveneens van onmisbaar belang voor de Hoge Raad. Zo werden de initiatieven als de ontwikkeling van een handleiding voor de praktische aspecten van de implementatie, het gebruik van normen in de Europese regelgeving en de gevolgen van de brexit aandachtig opgevolgd. De Hoge Raad verwelkomt initiatieven als de ontwikkeling van een handleiding op Europees niveau gebaseerd op transparantie en overleg en streeft ernaar dat alle betrokken actoren een grotere rol spelen in de Europese normalisatie. Het gebruik van normen in de regelgeving door de overheid blijft ook voor 2019 een zeer actueel thema. Sinds de publicatie van de gids in 2017 over dat onderwerp, zijn de besprekingen verder geëvolueerd. Ook in 2019 verwelkomde de Hoge Raad experten uit de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, die een toelichting gaf over het specifieke geval van een norm m.b.t. het elektronische facturatie van overheidsopdrachten.

De nadruk wordt gelegd op de vooruitgang die geboekt is op het gebied van normalisatie en wordt het effect van de werkzaamheden beoordeeld om de ruimte voor verbetering te bepalen. Tot slot wordt ook nagedacht over de structurele uitdagingen voor de komende jaren die belangrijk zijn om in te gaan.

In dit jaarverslag is het even stilstaan bij wat het voorbije jaar gerealiseerd werd en de aandacht vestigen op bepaalde markante feiten in de normalisatie om daarna vooruit te kijken naar de toekomst.

Ik kijk terug op een mooie samenwerking en gezamenlijke acties en bedank verder de FOD Economie voor zijn efficiënte ondersteuning en alle leden van onze Raad voor hun deskundige advies.

Veel leesplezier!

Herman Derache
Voorzitter van de Hoge Raad voor Normalisatie

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'D' followed by 'erache' and a horizontal line underneath.

1. Samenstelling van de Hoge Raad voor Normalisatie

De samenstelling van de Hoge Raad is bepaald in het Wetboek van economisch recht (WER), artikel VIII.21. Volgens artikel VIII.23 van dat wetboek worden de leden van de Hoge Raad benoemd via ministerieel besluit op voordracht van de betrokken instanties¹. De voorzitter van de Hoge Raad wordt benoemd door de Koning volgens artikel VIII.22 van het genoemde wetboek.

De gewijzigde samenstelling van de Hoge Raad ziet er als volgt uit:

Voorzitter	Herman Derache	
Ondervoorzitter	Patrick Hendrick	
	Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
Vertegenwoordigers van de wetenschappelijke kringen	Martine Wevers Geert De Schutter Patrick Hendrick Piotr Sobieski	Amaryllis Audenaert Peter Van Den Bossche Édouard Rivière Jacqueline Marchand
Vertegenwoordigers van de ondernemingsorganisaties (inclusief kmo's)	Georges Klepfisch Herman Derache Bruno Verbeke Éric Claus Brigitte Delbrouck	Yvette Rogister Raf Van Bulck Dirk De Moor Viviane Camphyn Charlie Tchinda
Vertegenwoordigers van de verbruikersorganisaties	Leen De Cort	Billy Ray Muraille
Vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties	Bruno Melckmans Kris Van Eyck	Maarten Boghaert Laurent Lorthioir
Vertegenwoordigers van de maatschappelijke belangenorganisaties	Valérie Xhonneux	Laurien Spruyt

¹ Zie Bijlage: de Hoge Raad voor Normalisatie in het WER.

2. Overzicht van de vergaderingen

De Hoge Raad voor Normalisatie is drie keer fysiek bijeengekomen in 2019. De daaropvolgende werkzaamheden gebeurden via elektronische communicatie. De vergaderingen vonden plaats op volgende data:

- 21 februari 2019
- 23 mei 2019
- 24 oktober 2019

Via het advies 14 van 1 september 2017, werd verzocht om een **studie over de impact en input van de prenormatieve studies** uit te voeren en de resultaten ervan te verspreiden met een brochure en het organiseren van een event. In 2019 werden de resultaten van de onafhankelijke audit van Idea Consult voorgesteld. Hoewel globaal genomen de resultaten positief zijn, worden enkele kansen voor meer leereffecten voorgesteld. Er is nog ruimte voor verbetering wat betreft een actieve opvolging en de communicatie. Eveneens werd de directe impact van deze prenormatieve studies benadrukt met betrekking tot de normontwikkeling en de normatieve documenten. De FOD Economie stelde vervolgens voor hoe de aanbevelingen van Idea Consult door de FOD Economie zijn hernomen.

Er werden eveneens belangrijke stappen gezet om de **communicatie met de maatschappelijke actoren te verbeteren en de rol van het middenveld te bespreken**. Het overleg rond de herziening van de rol van het middenveld is er enerzijds gekomen op vraag van bepaalde actoren die enkele voordelen hebben zien afnemen of zelfs verdwijnen; anderzijds omdat het een perspectief biedt om op een algemene wijze de verschillende acties die worden uitgevoerd te behandelen om na te gaan of die nog altijd prioritair zijn. Het heeft de mogelijkheid geboden een reflectie te maken van wat kan verbeterd worden met dezelfde middelen. De Hoge Raad tracht voorstellen voor te dragen die via het NBN omgezet kunnen worden in acties voor de verschillende actoren naar aanleiding van de beheersovereenkomst tussen de FOD Economie en het NBN. Concreet betreft het de volgende aandachtspunten:

- Voordelen maatschappelijke actoren voor deelname aan normalisatie.
- Belang van vertaling van de normen.
- De sociale stakeholders zouden betrokken moeten worden bij het normalisatieproces en de mogelijkheid hebben om te participeren. De drempels voor sociale stakeholders verlagen.
- Implementatie van normen in het onderwijs.

Wat betreft de **implementatie van normen in het onderwijs**, boog de Hoge Raad zich samen met het NBN over de nieuwe ontwikkelingen. Een steeds grotere relevantie van normen in de bedrijfswereld wordt onderstreept. Dat maakt de inlichting van het belang van normen aan studenten tijdens hun opleiding essentieel. In 2009 vaardigde de Hoge Raad al een advies uit over onderwijs en normalisatie met het oordeel dat de onderwijsinrichtingen (universiteiten en hogescholen) de beste structuren vormen om de toekomstige gediplomeerden vertrouwd te maken met de normalisatie. Via het NBN Eduportaal krijgen studenten en docenten de toegang tot ruim 40.000 normen. In 2019 presenteerde het NBN de behoeften en het aanbod voor opleidingen voor normalisatie met als doel een betere dienstverlening voor zowel studenten als professoren. De Hoge Raad spoort het NBN aan om door te gaan op de ingeslagen weg.

In het kader van de opvolging van de **ontwikkelingen van de normalisatie op Europees en internationaal niveau**, werd de aandacht gevestigd op enkele markante thema's.

De Hoge Raad wordt op de hoogte gehouden over de ontwikkeling van een **handleiding met consultatie van de stakeholders** van de praktische aspecten van de implementatie van verordening (EU) nr. 1025/2012 ("the Standardisation Regulation") op vraag van de Europese Commissie. Het streefdoel is het bekomen van duidelijke regels en procedures met betrekking tot de normalisatiewerkzaamheden van de harmonised European Standards (hEN). In 2019 werd een eerste voorstel met de algemene inhoud en de structuur voorgelegd aan de stakeholders (lidstaten, de Europese normalisatie-instellingen, de industrie, ...). De Hoge Raad staat positief tegenover deze gedachte achter de voorgestelde verordening, namelijk dat **transparantie en overleg** ertoe zullen leiden dat er specifieke aandacht is voor de rollen en verantwoordelijkheden in het ontwikkelingsproces alsook voor de doeltreffendheid. De FOD Economie verspreidde in augustus

2019 het document naar de bevoegde overheden en kreeg daarbij positieve feedback. De Europese Commissie kreeg opmerkingen van 42 stakeholders en vatte de resultaten samen in een publiek document.

Naar aanleiding van de nakende **brexit** heeft eveneens een gedachtewisseling plaatsgevonden over de mogelijke gevolgen voor de normalisatie. Bij het definitieve vertrek van het Verenigd Koninkrijk (VK) uit de Europese Unie (EU) zouden er vragen rijzen over het lidmaatschap van de Britse nationale normalisatie-instelling British Standards Institute (BSI) bij CEN en CENELEC. Deze Europese normalisatie-instellingen zijn overeengekomen om te voorzien in een overgangperiode tot 31 december 2020 met het oog op het bewaren van de stabiliteit van het Europese normalisatiesysteem enerzijds en rechtszekerheid en continuïteit op technisch en beleidsniveau te garanderen aan alle deskundigen anderzijds. Tijdens die periode zou de BSI de rechten en verplichtingen van een volwaardig lid behouden, ongeacht de politieke overeenkomst tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk. In dit stadium is het evenwel nog niet duidelijk hoe de toekomstige regeling er daarna concreet zal uitzien. De Hoge Raad blijft de ontwikkelingen volgen om een genuanceerd standpunt te kunnen innemen na overleg met haar leden.

Een ander actueel thema waarover de Hoge Raad zich boog tijdens de vergaderingen is **normen in de Europese regelgeving**. Soms wordt in wetgeving naar normen verwezen als de aanbevolen of zelfs verplichte wijze om aan de wettelijke eisen te voldoen. Dat wordt door overheden regelmatig toegepast als alternatief voor het volledig opstellen van een eigen technisch voorschrift en het volledig opnemen ervan in de tekst van de regelgeving. De Hoge Raad verwelkomde Frederik Verkin, adviseur bij de Federale Overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister, die het specifieke geval van elektronische facturatie van overheidsopdrachten uiteenzette. Van alle openbare entiteiten en aanbestedende diensten verwacht dat zij elektronische facturen ontvangen en verwerken in overeenstemming met de Europese norm die is vastgesteld in richtlijn 2014/55/EU. Ze biedt een antwoord op de versnipperingsproblematiek van bestaande e-facturatieoplossingen. Als normen echter wetgeving worden omdat ze vermeld worden in wetgeving, is de kwestie toegankelijkheid een agendapunt. Er zijn enkele oplossingen besproken tijdens de vergaderingen van de Hoge Raad. Een eerste optie is het sluiten van een licentieovereenkomst van de Europese Commissie met het CEN. Een andere mogelijkheid is om in de oude wetgeving een afwijking neer te schrijven. Administraties zijn namelijk minder bereid om middelen ter beschikking te stellen voor normen.

In het kader van de overeenkomst tussen FOD Economie en de NBN waar in artikel 3.7 *verwijzing naar normen in de regelgeving* vermeld staat dat het NBN de overheden moet ondersteunen in het geval van verwijzing naar normen. Het NBN heeft in 2019 een tool beschikbaar gesteld waarbij wetgeving die verwijst naar normen wordt geselecteerd. Alle wetgeving die naar normen verwijzen en die sindsdien gepubliceerd zijn, kan overzichtelijk geraadpleegd worden. Voorlopig werkt dat voor de Belgische normen. Het doel is om eenmaal dat de referenties en de link met de bevoegde overheden gekend zijn, meer ondersteuning te bieden. Voor de Europese normen is dat uiteraard complexer. Het is een uitdaging om de beste actuele oplossing te vinden rekening houdend met de ontwikkeling van de tool van het NBN voor het verwijzen naar normen.

Bijlage: de Hoge Raad voor Normalisatie in het WER

Wetboek van economisch recht. Boek VIII Kwaliteit van producten.

HOOFDSTUK 3. - De Hoge Raad voor Normalisatie

[Art. VIII.19.](#) Bij de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie wordt een Hoge Raad voor Normalisatie opgericht, hierna " de Hoge Raad " genoemd.

[Art. VIII.20.](#) De Hoge Raad heeft als opdracht om, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de minister, adviezen te verstrekken aangaande alle kwesties die betrekking hebben op het beleid en de ontwikkeling van de nationale en internationale normalisatie. In dit verband heeft de Hoge Raad meer bepaald als opdracht om ambtshalve een advies uit te brengen met betrekking tot het jaarlijks verslag vermeld in artikel VIII.17. De adviezen zijn openbaar.

[Art. VIII.21.](#) Behoudens een voorzitter is de Hoge Raad samengesteld uit :

- 1° vier effectieve leden en vier plaatsvervangende leden uit de wetenschappelijke middens;
- 2° zes effectieve leden en zes plaatsvervangende leden die de representatieve ondernemingsorganisaties vertegenwoordigen, waarvan twee effectieve en twee plaatsvervangende leden de kleine en middelgrote ondernemingen vertegenwoordigen;
- 3° twee effectieve leden en twee plaatsvervangende leden die de organisaties bevoegd inzake verdediging van de consumentenbelangen vertegenwoordigen;
- 4° twee effectieve leden en twee plaatsvervangende leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen;
- 5° twee effectieve leden en twee plaatsvervangende leden die de maatschappelijke belangenorganisaties vertegenwoordigen.

[Art. VIII.22.](#) De Koning benoemt en ontslaat de voorzitter van de Hoge Raad.

[Art. VIII.23.](#) De minister kiest en benoemt, op voordracht van de betrokken instanties, de effectieve en de plaatsvervangende leden volgens dezelfde modaliteiten.

[Art. VIII.24.](#) Het mandaat van de voorzitter en van de leden duurt 6 jaar en is hernieuwbaar. Indien het mandaat van een werkend lid vroegtijdig wordt beëindigd zet zijn plaatsvervanger het mandaat verder. Nadien wordt een nieuwe plaatsvervanger benoemd tot het einde van het eerste lopende mandaat.

[Art. VIII.25.](#) De Hoge Raad mag op zijn vergaderingen elke persoon uitnodigen wiens advies hem kan nuttig zijn.

[Art. VIII.26.](#) Het secretariaat van de Hoge Raad wordt waargenomen door de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

[Art. VIII.27.](#) De Hoge Raad stelt zijn huishoudelijk reglement op. Dit is aan de goedkeuring van de minister onderworpen.

[Art. VIII.28.](#) De Hoge Raad brengt verslag uit over zijn activiteit in het afgelopen jaar. Dit verslag wordt openbaar gemaakt en aan de minister toegezonden.

[Art. VIII.29.](#) De noodzakelijke kredieten om de werking van de Hoge Raad te verzekeren worden ieder jaar ingeschreven op de begroting van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. De Koning bepaalt het bedrag van de vergoedingen die aan de leden van de Hoge Raad kunnen toegekend worden. Hij bepaalt het bedrag van de verplaatsing- en verblijfsvergoedingen.

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be